

Vinnare utsedd i tävling om minnesvård efter flodvågskatastrofen 2004

543 svenskar avled och cirka 1 500 skadades i flodvågskatastrofen i Sydostasien 2004. Totalt miste en kvarts miljon människor livet. Fem konstnärliga idéförslag har tävlat om utformningen av en minnesvård i Sverige. Idag offentliggör Statens konstråd och Statens fastighetsverk vinnaren.

Statens fastighetsverk och Statens konstråd inledde 2016 en tävling om utformningen av minnesvården efter flodvågskatastrofen 2004, på uppdrag av regeringen. Nu har juryn utsett ett vinnande idéförslag och den som står bakom det har accepterat uppdraget att ansvara för den konstnärliga utformningen av minnesvården.

- Det har vilat ett stort ansvar på juryn, det har vi alla känt. Stämningen har varit mycket öppen och vi har stött och blött alla tänkbara aspekter för att nå en vinnare. Vi är eniga om att vi har hittat det bästa förslaget, säger Anders Bodin, kulturarvsspecialist vid Statens fastighetsverk och juryns ordförande.

Vinnande idéförslag

Idéförslaget *Gravitational Ripples* av den danska konstnären Lea Porsager har utsetts till vinnare av juryn.

- Lea Porsager har format en plats som länkar oss människor till naturen och kosmos och samtidigt ger rum för olika känslor, från ensamhet och saknad till samhörighet och lyckliga minnen. Den här platsen kommer att bestå långt in i framtiden som ett minne om vad som skedde 2004, säger Lotta Mossum, jurydeltagare och projektledare för den konstnärliga utformningen av minnesvården, Statens konstråd.

Ur juryns motivering:

"Förslaget har både högst kvalitet och bäst förutsättningar att efter vidareutveckling bli ett existentiellt verk som berättar om flodvågskatastrofen för nuvarande och kommande generationer. Förslaget har kvaliteter på flera olika nivåer vilket gör att man kan närma sig och tillägna sig verket på olika sätt. Rumsliga och landskapliga kvaliteter rymmer parallellt med existentiella värden. Juryn tilltalas av idéförslagets integrerande gestaltning som tar sig an hela platsen och berör på många plan."

Beskrivning av idéförslaget och kort biografi för konstnären finns i bilaga till pressmeddelandet.

Övriga tävlande idéförslag

Utöver en vinnare utsåg juryn en andrapristagare och en tredjepristagare.

Andrapristagare är Studio Tomás Saraceno som lämnade in idéförslaget med motto *016ST*.

Tredjepristagare är Vogt Landscape Architects med Julian Charrière med idéförslaget med motto *Minnessten*.

Övriga idéförslag, utan inbördes ordning är:

Alfredo Jaar som lämnade in idéförslaget med motto *The Cloud*.

Damián Ortega Studio som lämnade in idéförslaget med motto *Nautilus*.

Läs mer om alla idéförslag och de tävlande på www.sfv.se/minnesvard och www.statenskonstrad.se/flodvag.

Namn på omkomna – samtycke krävs

De anhöriga som vill ha med namn på omkomna i minnesvården behöver aktivt lämna samtycke till det. För att namnen ska kunna finnas med när minnesvården invigs måste samtycke lämnas in före 1 juni 2017. Därför hoppas Statens fastighetsverk och Statens konstråd på hjälp med att sprida informationen. Det går att lägga till namn även vid senare tillfällen men det är inte säkert att det kan ske i direkt anslutning till att ett samtycke lämnas in. Information om att lämna samtycke finns på www.sfv.se/minnesvard och www.statenskonstrad.se/flodvag.

Vad händer nu?

Nu ska Statens konstråd skriva kontrakt med vinnaren. Därefter börjar konstnären tillsammans med bland andra landskapsarkitekt och projektledare från Statens konstråd och Statens fastighetsverk att arbeta ut idéförslaget till en minnesvård som både håller hög kvalitet och är anpassad efter platsens förutsättningar och de övriga krav som finns på minnesvården. Bedömningar från olika experter är viktiga i arbetet, liksom en fortgående dialog med anhöriga och efterlevande. Från hösten 2017 arbetar Statens fastighetsverk sedan med att uppföra minnesvården så att den blir klar för invigning till sommaren 2018.

Statens fastighetsverk har det samordnande ansvaret för minnesvårdens projektering och genomförande medan Statens konstråd projektleder produktionen av den konstnärliga gestaltningen och ansvarar för kvalitetssäkring av den i genomförandeskedet. För det fortsatta underhållet av minnesvården ansvarar Statens fastighetsverk, i samarbete med Kungliga Djurgårdens Förvaltning som kommer att sköta växtlighet och mark på platsen.

Utgångspunkter för juryns bedömning

Tävlingsförslagen har bedömts av tävlingsjuryn. De har fått stöd från experter i frågor om bl.a. hänsyn till ekologi och genomförbarhet. De har också tagit hänsyn till aspekter som att den konstnärliga gestaltningen ska vara integrerad i landskapet och utformad för att rymma ett brett spektrum av känslor, att minnesvården ska vara en plats inte bara för sorg och kontemplation utan också för glädje och hägkomst, att den ska vara vacker och värdig för både kollektiva och individuella minnen och att den ska både fungera som mötesplats och erbjuda enskildhet. Viktiga ledord har varit värme, hopp och förtröstan.

Tävlingsjury

- Anders Bodin, arkitekt SAR/MSA, specialist kulturarv Statens fastighetsverk och juryens ordförande
- Gunnar Björkman, parkchef Kungliga Djurgårdens förvaltning
- Jonas Dahlberg, konstnär, står bl.a. bakom Utøyamonumentet
- Josefine Fredriksson, efterlevande anhörig efter flodvågskatastrofen
- Anders Kling, landskapsarkitekt LAR/MSA
- Lotta Mossum, projektledare konstnärligt utförandet av minnesvården, curator Statens konstråd
- Ann-Sofi Norring, vice museichef Moderna Museet
- Maria Stigsson, efterlevande anhörig efter flodvågskatastrofen

Mer information om jurymedlemmarna finns på www.statenskonstrad.se/flodvag-juryn

Pressbilder/illustrationer

De två illustrationer som har tagits fram för offentliggörandet är några av de första arbetsskisserna när nu idéförslaget ska utvecklas för att möta olika behov och förutsättningar. De är arbetsmaterial som kan användas som ett av flera underlag i processen med att utreda olika möjliga vägar att gå. Illustrationerna återspeglar alltså inte nödvändigtvis hur minnesvården kommer att se ut. I

Credits: Illustration *Gravitational Ripples*: Lea Porsager/RÅformat visualiseringsbyrå. 2017

Filmd intervju med vinnaren

En filmd intervju med vinnaren finns bifogad till pressmeddelandet samt på <https://youtu.be/9S8nWJL9HY> och på www.statenskonstrad.se

PRESSKONTAKT, INTERVJUFÖRFRÅGNINGAR, ETC:

Amelie Lind, kommunikationschef Statens konstråd, amelie.lind@statenskonstrad.se, 072-09 08 281

Joanna Abrahamsson, pressekreterare, joanna.abrahamsson@regeringskansliet.se, 072-543 84 89

Mer om minnesvården, tävlingen och genomförandet: www.statenskonstrad.se/flodvag och www.sfv.se/minnesvard

BILAGOR

Om det vinnande idéförslaget *Gravitational Ripples* av Lea Porsager

Gravitational Ripples utgår från de pulserande rörelser som är en del av allt liv i universum, både i mikro- och makroformat. Den förmedlar de energier som uppstår när naturens krafter sätts i rörelse och samtidigt naturens egen förmåga att läka och återställa sår efter plötsliga händelser. Minnesvården berättar om det ständiga och eviga samspelet mellan människa och natur.

Platsen är formad som en spiral som vider sig runt sig själv genom vallar som stiger ur marken. Samma typ av dubbelspiral återfinns överallt i naturen, i galaxer, i snigelhus och i solrosor. Den kallas Fibonacci-spiralen. Utformningen gör att minnesvården smälter ihop med det omgivande landskapet. Samtidigt ger den utrymme för ett brett spektrum av olika upplevelser och känslor. På avstånd liknar den en bild, på närmare håll en skulptur och när besökaren befinner sig inne i minnesvården bildar den flera olika rum för både stillhet och rörelse. Där finns plats både för ensamhet och för gemensamma samlingar eller ceremonier.

Jordvallarna som formar dubbelspiralen är täckta av vildväxande gräs och lila blommor som besökarna kan sitta ned bland. Där finns flera olika öppningar i vallarna, markerade med stålklädda kortsidor. De ger utsikt och inblick och skapar passager och stigar, både till centrum och till mer avlägsna platser för enskildhet. De uppmanar till att hitta egna vägar, platser och upplevelser.

I minnesvårdens centrum finns en stor oval formation med ingraverade namn på omkomna i flodvågskatastrofen. Vid den finns plats att ställa ut ljus och blommor. Bredvid finns också en mindre formation som ger en översiktbild av minnesvården.

Runt minnesvården finns sittplatser för dem som har svårt att sitta på vallarna. För att alla ska kunna ta sig till minnesvården finns också en parkeringsplats alldeles vid platsen.

Bakom idéförslaget står den danska konstnären Lea Porsager. Medarbetare; Rasmus Stange Thue Tobiasen, Sören Assenholt och Synnöve B. Brögger.

Om vinnaren Lea Porsager

Konstnären Lea Porsager (f. 1981, Frederikssund, Danmark) är verksam i Köpenhamn och anställd som doktorand vid Konsthögskolan i Malmö, Lunds universitet. Hennes arbeten är ofta inspirerade av kvantteori, esoterism och feministisk teori. Hon använder flera olika medier såsom film, skulptur, fotografi och text. Porsager har medverkat i ett stort antal internationella grupputställningar, bland annat biennalen i Istanbul (2015), dOCUMENTA 13 och Kassel (2012) och i flera separatutställningar, bland annat i New York, Berlin, Köpenhamn och Göteborg. **Längre beskrivning finns på www.statenskonstrad.se/flodvag**

Om tävlingen och platsen

I samband med att 10 år hade gått sedan flodvågskatastrofen i Sydostasien 2004 beslutade regeringen om en minnesvård. Den ska hedra minnet av de som miste livet, vara en gemensam plats för efterlevande och anhöriga och dessutom tala till framtida generationer. Minnesvården ska uppföras i en södenvänd sluttning vid Blockhusudden på sydöstra Djurgården i Stockholm. Området är en del av Nationalstadsparken med stora natur- och kulturvärden. Hänsyn till ekologiska aspekter är därför viktigt vid genomförandet. Statens fastighetsverk och Statens konstråd inledde 2016 en tävling om utformningen av minnesvården. I januari 2017 offentliggjordes vilka fem idéförslag som deltog i tävlingen om att utforma minnesvården.